

ДОБРА ПЕДАГОГИЧЕСКА ПРАКТИКА – ДЕЛОВА ИГРА, В СЪОТВЕТСТВИЕ С ХАРАКТЕРИСТИКИТЕ НА ОП „НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ 2014 – 2020“

Генка Тодорова

Професионална гимназия по икономика „Тодор Генчов Влайков“ – гр. Клисюра

Резюме. Основната цел на Оперативна програма „Наука и образование 2014–2020“ е постигането на интелигентен растеж и изграждането на общество, базирано на знанието, чрез повишаване на качеството на научните изследвания и образованието. Постигането на тази цел е обвързано с постигането на редица резултати в рамките на пет приоритета – първият е посветен на научните изследвания и технологичното развитие, вторият – на връзката между образованието, бизнеса и трудовата заетост, третият приоритет е свързан с образованието като фактор за социално приобщаване, четвъртият е посветен на образованието и ученето през целия живот, а последният се отнася до подобряване на образователната инфраструктура.

Една от специфичните цели на програмата е: създаване на условия за развитие на личностни и професионални знания и умения през целия живот. За постигането ѝ в своята педагогическа практика широко прилагам интерактивните методи на обучение и по-точно – деловата игра.

Keywords: bussiness game, good educational practices, vocational education, Operational Programme “Science and Education for Smart Growth 2014 – 2020”

Деловите игри се използват в професионалното обучение и се състоят във възпроизвеждане на точни професионални ситуации с цел трениране на професионално адекватни умения; чрез този тип игри учениците могат да пренесат по-умело и по-уверено теоретичните изисквания в практическата си дейност. Деловата игра формира умения, развива творчески подход, повишава интензивността на интелектуалния труд. Тя изисква от учениците комплексно прилагане на знания от различни области и самостоятелна учебно-познавателна дейност. Елементите на деловата игра са решаване на дадени задачи, разиграване на роли, игрова ситуация, правила на играта и резултати. Най-важно условие тук е гъвкавостта на ръководителите (учителите) и участниците (учениците) в самата игра, техните умения, нагласи и правилно вземане на решение при възникващите проблеми.

Основната цел на деловите игри е свързана с тренирането на умения за заемане на определена роля, чрез която учениците извършват различни операции и встъпват в сложни взаимоотношения. С помощта на деловата игра се изграждат техники

на поведение, заемане на функции, характерни за съответната роля и задължения на действащите лица, техните задачи и разпределението на всички роли в класа. В деловата игра учениците намират оптимално решение на поставените пред тях проблеми, те осъзнават и обективно анализират своето поведение и поведението на другите в групата. При тях се наблюдават емоционални нагласи и емоционален подем.

Деловата игра не е универсална. Тя е целесъобразна и ефективна само когато се използва в съчетание с други интерактивни методи, когато игровите ситуации са максимално приближени до реалната действителност, като осигуряват по-добри условия за активизиране на учениците. С деловата игра, като често използван от мен интерактивен метод на обучение, преследвам следните цели:

- да накарам учениците да са пълноправни участници в учебния процес и техният опит да служи за основен източник на учебно знание;

- да подтикна участниците (учениците) към самостоятелно търсене на решения;

- моята активност да отстъпи място на активността на учениците, като задачата ми се свежда до създаване на условия за развитие на техните инициативи;

- да се откажа от ролята на своеобразен филтър, пропускащ определена учебна информация, а да изпълнявам функцията на помощник в работата и източник на информация.

Деловата игра може да бъде ефективна и само при условие, че е добре разработена. Задължителни елементи в нея са: дидактическа (учебна) задача; игрова роля, игрова ситуация, правила на играта и резултат. Тези елементи се наблюдават при приложението ѝ в обучението по икономическите дисциплини.

Дидактическата задача определя на какво трябва да бъдат обучени участниците в играта. Това може да бъде формиране на определен кръг умения, уточняване и систематизиране на определени качества на личността. А това е една от основните цели в обучението по икономическите дисциплини. Всеки участник поема някаква роля, съгласно условията на играта. От задълбоченото осъзнаване и включване в нея зависят конкретността и верността на взетото решение. Затова ролята се описва, а изпълнителят получава съответната информация.

Резултатите от играта – това са показатели, по които се оценява качеството на действията на учениците: правилност на взетите решения, минимум допуснати грешки и бързина на изпълнение на задачите. Анализът и обобщението на опита позволяват да се очертаят някои теоретически постижения и практически препоръки за разработка и приложение на технологията на деловите игри.

Целият процес на подготовка, организация и провеждане на деловата игра се разделя на няколко етапа. През **първия етап** се разглежда подготовката на учениците за участие в деловата игра и се натрупва система от необходимите знания и умения за решаване на проблема. Този етап е продължителен по време. През **втория етап** се обработват процедурите за моделиране на играта. Трябва да се изпълнят ред задачи:

– да се определи названието и съдържанието на играта, да се определят проблемите, които трябва да решат участниците, да се уточнят обемът на теоретичната информация и практическите умения, подлежащи на формиране и развитие;

– ясно да се формулират общодидактическите и частните цели за участниците в играта;

– да се напише сценарий, включващ описание на конкретните педагогически ситуации, в които на участниците предстои да мотивират своята дейност в съответствие с изпълняваната роля;

– да се разработят общите правила на играта, а също и функциите на играещи и водещи.

Третият етап е самото провеждане на играта в съответствие с разработения модел. **Четвъртият етап** – подробен анализ на играта. Оценка на нейното значение в системата на подготовката на учениците.

Пряката цел от прилагането на деловата игра в обучението по икономическите дисциплини е да се установи и покаже по какъв начин тя оказва влияние върху овладяването на материала, заложен в Държавните образователни изисквания, дали учениците придобиват професионална, социална, личностна и методична компетентност за успешна професионална реализация.

Косвената цел е педагогическата цел – образователният, дидактическият резултат от прилагането на деловата игра в обучението, а именно: по-висока ефективност от обучението, подобряване на образователния процес и активизиране на учениците.

GOOD PEDAGOGICAL PRACTICE AS A BUSSINESS GAME IN ACCORDANCE WITH THE CHARACTERISTICS OF “SCIENCE AND EDUCATION FOR SMART GROWTH 2014 – 2020” OP

Abstract. The main objective of the Operational Programme “Science and Education 2014 – 2020” is to achieve smart growth and building a society based on knowledge, by raising the quality of research and education. This goal is tied to the achievement of a number of results within five distinct areas—the first is dedicated to the research and technological development; the second—the relationship between education, business and employment; the third is connected with education as a factor for social inclusion; the fourth concerns education and lifelong learning; and the last refers to the improvement of educational infrastructure. One of the specific objectives of the program is the development of personal and professional knowledge and skills throughout life.

✉ **Mrs. Genka Todorova**
Vocational School of Economics “Todor Vlaykov”
Klisura, Bulgaria
E-mail: pgi_klisura@abv.bg